

*Kan frit distribueres
Godkendt*

**Institut for Bæredygtighed og
Planlægning**
Rendsburggade 14
9000 Aalborg

Sagsbehandler:
Line Vittrup Muchitsch

Dato: 20-05-2025
Sagsnr.: 2025-412-04164

Referat af del 2 af møde i aftagerpanelet for Environmental Planning og Cities and Sustainability den 13. maj 2025

Tid: kl. 17.30 – kl. 19.00

Sted: Lokale 4.317, Rendsburggade 14, 9000 Aalborg

Eksterne deltagere:

- Michael Damm, Leder, Miljø, Natur og Landbrug, Randers Kommune
- Lene Larsen, Afdelingsleder og Projektchef, NIRAS
- René Nygaard Antvorskov, Projektleder, Aarhus Kommune

Interne deltagere:

- Henrik Riisgaard, Studielektor og Programkoordinator, Medformand for aftagerpanelet, AAU
- Ivar Lyhne, Lektor og Semesterkoordinator, AAU
- Martin Lehmann, Lektor og Programkoordinator, Medformand for aftagerpanelet, AAU
- Lars Bodum, Lektor og Semesterkoordinator, AAU

Afbud:

- Carsten Fjorback, Udviklingschef for klimatilpasning og byudvikling, COWI
- Anja Gylling, Senior Manager - Product Sustainability, Velux

Referent: Line Vittrup Muchitsch, AAU

Forkortelser brugt i referatet:

AAU = Aalborg Universitet

EMSS = Environmental Management and Sustainability Science (kandidatspecialisering)

CiSu = Cities and Sustainability (kandidatspecialisering)

PLAN = Institut for Bæredygtighed og Planlægning

BEM = By-, Energi- og Miljøplanlægning (bacheloruddannelse)

AI = Artificial Intelligence

SUS = Studenterudviklingssamtaler

LCA = Life Cycle Assessment

ECTS = European Credit Transfer System

Ad 0. Velkomst og præsentationsrunde

Henrik Riisgaard bød velkommen til mødet.

Ad 1. Godkendelse af dagsordenen

Henrik Riisgaard gennemgik dagsordenen og bad aftagerne om at tænke over andre punkter til Pkt. 6 – Evt.

Ad 2. Nyt fra bacheloruddannelsen i "By-, Energi- og Miljøplanlægning"

Henrik Riisgaard gennemgik slides om bacheloruddannelsen i By-, Energi- og Miljøplanlægning

Den nye studieordning er nu fuldt indfaset. 5. semester er et energisemester, og der er som noget nyt kommet et kursus ind om strategisk energiplanlægning. Aftagerne pegede på vigtigheden af at have et holistisk blik på planlægning og ikke tænke på fagområderne og sektorerne som adskilte fra hinanden. En energiplan skal kunne tænke andre parametre ind: sektorkobling. Martin Lehmann kommenterede, at de studerende kombinerer fagområderne i deres projekter, men i kurserne er der tænkt mere i specifikke fagområder. Kurset "Infrastruktur og systemer" faldet bort i den nuværende studieordning. Kurset omhandlede trafikplanlægning, varmeplanlægning, affaldsplanlægning og afledning af overfladevand, herunder med fokus på dimensioneringsberegninger f.eks. via ScalgoLive.

Dernæst blev studenterantallet på bacheloruddannelsen drøftet. Ansøgerantallet er for nedadgående i Aalborg, mens det ligger stabilt i København. Det skyldes blandt andet mindre ungdomsårgange i især Nordjylland.

Uddannelsens koordinatore har fokus på at mindske frafaldet, bl.a. ved at gennemføre fokusgruppeinterviews om baggrunde for frafald samt ved at indføre SUS-samtaler på 1. studieår. Erfaringer viser dog, at de studerende, der vælger sent (fx august), ofte er dem, der falder fra igen.

Aftagerne fortalte, at en del af de unge, som de selv kender, søger mod de større byer, og AAU i Aalborg har en ulempe i den sammenhæng. Det blev taget positivt imod, at man med SUS-samtaler forsøger at tage sig godt af den enkelte studerende. Det nære fokus på den enkelte studerende kan være en salgspareparameter for AAU kontra andre universiteter, hvor der er mere stordrift, og hvor de studerende i højere grad er overladt til sig selv. Det kan være en vigtig salgspareparameter, nu hvor PBL ikke længere er et særkende for universitetet.

Programkoordinatorerne kommenterede, at man de seneste år er lykkedes med at tiltrække en håndfuld dimitterende fra BEM-uddannelsen i København til kandidatuddannelsen i Aalborg. Det skyldes, at der her udbydes specialiseringer, som man ikke har på campus i København.

Lene Larsen bemærkede, at Aalborg er en god studieby og kan noget andet end de store byer, hvor man måske er mere overladt til sig selv. Martin Lehmann kommenterede, at Aalborg de seneste mange år er blevet kåret som henholdsvis 2. og 3. bedste studieby i Danmark – i 2025 tredjebedste ud af 31.

På bacheloruddannelsen er teorier og begrebsdannelse desuden i fokus, hvor uddannelsen førhen var mere værktøjsorienteret. Drøftelserne gik på, at det kan være svært for de studerende at få det ind under huden.

Michael Damm foreslog, at man kunne trindele projekterne, så man ikke først evaluerede det samlede projekt til en eksamen sidst på semestret, men tog det i faser i stedet med feedback undervejs – løbende feedback er vigtigt og passer måske mere til de unge mennesker. René Nygaard Antvorskov mindedes det tidligere planlæggerår og foreslog, at man kunne genskabe det i miniformat.

Dertil kom et forslag om at kortlægge de jobs, som dimitterende ender i. På den måde kan man identificere de bærende kompetencer og tilrettelægge uddannelserne ud fra det.

Programkoordinatorerne kommenterede, at det er ret definerede steder, hvor dimittenderne ender: kommune, stat, forskning, konsulent, privat i virksomheder og nogle få i NGO'er og internationale organisationer.

Ad 3. Nyt fra kandidatspecialiseringerne i EMSS og CiSu

Henrik Riisgaard gennemgik slides om kandidatspecialiseringen i Environmental Management and Sustainability Science.

Ansøgerantallet er stabilt på omkring 60. Fordelingen er 3/4 kvinder og 1/4 mænd og med mange internationale ansøgere, som dog ikke dukker op i Aalborg, så det ender med langt overvejende danskere blandt de fremmødte. Da uddannelsen er dimensioneret, må der desværre afvises nogle kvalificerede ansøgere.

Martin Lehmann gennemgik herefter slides om kandidatspecialiseringen i Cities and Sustainability. Her er ansøgerantallet også stabilt. Specialiseringen er i konkurrence med instituttets egen kandidatuddannelse Sustainable Cities, som udbydes i København. Der er flere danske studerende end tidligere, så fordelingen er nu ca. 2/3 internationale og 1/3 danske. Der er ikke så mange oversøiske ansøgere mere, hvilket er ærgerligt, da det skaber en god dynamik på semestrene.

Dernæst gennemgik begge koordinatorene opbygningen på kandidatspecialiseringerne. Det nye er, at projektenheden udvides til 20 ECTS på 1. semester, og projektledelseskurset på 3. semester, som udsprang af efterspørgsel fra aftagerpanelet, fortsætter med at være obligatorisk for alle.

Til sidst fortalte Henrik lidt om ledigheden blandt dimittenderne mellem 4.-7. kvartal efter dimission, som er det tal, ministeriet forholder sig til, når de vurderer antal studiepladser (dimensionering). Barren ændrer sig hvert år iht. ledigheden i sektoren (i år udløser en ledighed på 8,80 % et rødt tal, mens man aktuelt skal under 7,3 for at blive grøn), men det ser okay ud for de fire nordjyske specialiseringer med en gennemsnitlig ledighed på 8,2 for 2022-årgangen. Dernæst viste han et udsnit af de jobopslag, som findes lige for øjeblikket henvendt til dimittenderne på denne uddannelse. Slidet illustrerede, at der er efterspørgsel på dimittendernes kompetencer.

Ad 4. Projektrapportering og AI

Programkoordinatorerne ønskede at drøfte med aftagerne, hvordan de ser, at uddannelserne skal forholde sig til brugen af AI i projektrapporterne, som de studerende skal producere og bliver bedømt på. Er det stadig den rette måde at evaluere deres kompetencer og læring på?

Aftagerne var enige om, at det kræver forudgående kendskab til fagområderne for at kunne være kritisk nok i anvendelsen af AI. Man skal forstå de komplekse kontekster, man arbejder ind i som planlægger. Derfor er de studerende nødt til selv at lave opgaverne. Først når det rette faglige niveau er opnået, kan man bruge AI som en hjælp. For at give mere fokus på læringsprocesser kan det dermed være relevant at supplere skrivning af de store semesterprojekter med andre kommunikationsformer og hyppigere feedback som nævnt under pkt 2.

Ad 5. Efter- og videreuddannelse, særskilte moduler i hhv.: "Cirkulær økonomi og forretningsmodeller", "Livscyklusvurdering (LCA) med fokus på klimaaftryk", "Miljøvurdering af planer", "Miljøvurdering af konkrete projekter"

<https://moduler.aau.dk/course/2024-2025/TECHC%C3%98F25>

<https://moduler.aau.dk/course/2024-2025/TECHLKF23>

<https://moduler.aau.dk/course/2024-2025/TECHMP23>

<https://moduler.aau.dk/course/preview/76959/da-DK>

Henrik Riisgaard og Ivar Lyhne introducerede de efter- og videreuddannelseskurser (særskilte moduler), som instituttet udbyder inden for disse fagområder:

1. "Cirkulær økonomi": Der var kun 4 ansøgere i første omgang, men der var en kort markedsføringsperiode. Kurset udbydes igen i F26.
2. "Livscyklusvurdering (LCA) med fokus på klimaaftryk": Kurset kører med ca. 20 studerende. Der har været lidt justeringer ift. fordelingen af LCA/klima.
- 3+4. "Miljøvurdering af planer" og "Miljøvurdering af projekter": Kurserne kører med ca. 22 studerende. På det første kommer deltagerne i høj grad fra kommuner og andre myndigheder og er hovedsageligt kvinder. På det andet kursus er deltagerkaren mere blandet. Kurserne kører hen over 3 mdr. En del af undervisningen foregår fysisk, fordi erfaringerne siger, at deltagerne gerne vil snakke sammen. Det er også meget givende for underviserne, fordi deltagerne allerede har mange kompetencer, viden og erfaring med sig. Der anvendes flere eksterne lektorer for at sikre koblingen til praksis.

Martin Lehmann fortalte om et påtænkt særskilt modul.

5. Modulets nuværende titel er "Climate Change, Adaptation and the City" og kan tage afsæt i et kursus, som udbydes på 1. semester af CiSu. Kursets omfang vil være max 2 uger i alt, eksklusiv et online forløb inden da for at skabe en fælles forståelse: En uges projekt sammen med de studerende, og en uges efterbehandling og produktion af poster eller kort syntese-rapport som afsluttende produkt. Kurset kan også køres på dansk og alene orienteres mod praksis og omhandler klimamodeller samt vurdering af risiko (fare, eksponering, sårbarhed) og forsøger at inddrage nye redskaber til klimatilpasning.

Henrik Riisgaard spurgte aftagerne, om modulerne er interessante, og om de vil sende medarbejdere af sted.

Aftagerne roste udbuddet inklusiv det nye forslag og sender gerne medarbejdere af sted. Det blev kommenteret, at det faglige niveau er højere, end man kan købe på privat udbudte kurser, og den parameter skal fastholdes. Det er en kvalitet, at det er udbudt af universitetet, og at det er hands-on, så man ikke blot lytter, men får prøvet det nye af. I hverdagen kan det være svært at finde tiden, men de fleste organisationer forsøger at afsætte tid og ikke mindst at allokere opgaver, så medarbejderne har mulighed for at komme af sted, når det giver mening. Det kan fx være yngre kolleger eller medarbejdere med en anden faglighed, som har behov for at få noget af dette koblet på.

Aftagerne drøftede herefter følgende emner:

- Kvalitet i LCA og miljøvurderinger: Der er stor usikkerhed om, hvordan LCA (livscyklusvurdering) udvikler sig, og mange aktører på markedet leverer løsninger af svingende kvalitet. Det kan være svært at forudse, hvordan fagligt solide bidrag kan spille ind i den agenda.
- Behov for tværfaglig brobygning: Der mangler fagpersoner, der kan koble forskellige specialiserede perspektiver, fx biologens viden om arter og industriens viden om kemikalier. Der er behov for kurser, der kan skabe sammenhæng og dialog mellem fagligheder og planlæggere.
- Vandramme-, oversvømmelses- og habitatdirektiverne: Disse emner kommer til at fylde meget hen over de kommende år, og der mangler kompetencer på områderne. Lene Larsen påpegede, at vandrammedirektivets bestemmelser stopper eller udskyder mange projekter, fordi der er usikkerheder og mangler kompetencer.
- Kommunens rolle og klimaorganisering: Der er uklarhed om kommunens lovbundne rolle i klimaindsatsen. DK2020 projektet (nu fortsat i KlimaAlliancen) er frivilligt og betyder i flere kommuner en klimaorganisering, der ofte kan være løsrevet fra den øvrige organisation og ender mere i symbolske tiltag uden reel handling. Der mangler bedre integration og forankring i den kommunale praksis, før det får den pondus, som det burde. Et eksempel er de grønne treparter, der kræver brede

planlæggerkompetencer og samarbejder, problematikker om forbrugsbaserede (scope3) udledninger, og kobling mellem risikovurderinger bestemt af oversvømmelsesdirektivet og klimatilpasningsplaner generelt.

- Universitetet skal klæde de studerende på til at forstå og navigere i komplekse, tværfaglige og organisatoriske sammenhænge – ikke kun teknisk viden, men også samarbejde og kontekstforståelse. René Nygaard Antvorskov fremhævede, at de studerende skal forstå, hvem og hvornår de skal have fat i andre fagligheder for at håndtere problemstillinger.

Ad 6. Evt.

Henrik Riisgaard opfordrede aftagerne til at byde ind med det, der fylder hos dem i øjeblikket.

Følgende blev drøftet:

- **Behov for faglig dybde i bæredygtighed og miljøvurdering**
Der er stigende krav til klimafokus og CO₂-beregninger i byggeriet, men mange aktører mangler den nødvendige faglige dybde, især inden for LCA og miljøvurderinger.
- **Manglende sammenhæng mellem planer og praksis i kommuner**
Kommunerne har specialister og vil gerne lave grønne planer, men når de møder virkeligheden, mangler der ofte klare svar og forståelse for, hvad der er vigtigt og alvorligt.
- **Miljøvurderinger bliver en bredere opgave**
Miljøvurderinger er ikke længere kun for specialister – de indgår nu i mange projekter og kræver en ny planfaglighed, som de studerende skal forberedes på.
- **Bredde og kontekstforståelse**
Studerende skal både kunne specialisere sig og bevare overblikket. De skal forstå konteksten og vide, hvad der er relevant i et givent projekt – ikke nødvendigvis detaljerne, men have en nysgerrighed på, hvad der er vigtigt i den givne sag.

Til sidst afsluttede Martin Lehmann med at takke for samarbejdet i aftagerpanelet. Han afslutter sine opgaver forbundet med program- og semesterkoordinering af CiSu og overdrager dette til Furqan Asif, som fra efteråret 2025 vil varetage programmet.